

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Senonen. Archiepiscopo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

rit, communicandum tamen illi fuisset, quem non contemptus religionis sed necessitatis articulus impedivit, & in certis casibus à canonibus denotatis ligasse legatur Ecclesia mortuos & solvisse. Ut autem in uno pariter eodemque negotio & servemus rigorem & mansuetudinem ostendamus, statuimus ut illius mortui absolutio à sede apostolica requiratur, qui, cum viveret, ab apostolica sede fuerat absolvendus. Aliorum autem absolutionem ex præmissa causa ceteris indulgemus, à quibus, cum viverent, fuerant absolventi. Absolutionis autem forma servetur, ut fiat cum pœnitentia Psalmo, & tam oratione dominica quam alia consueta. Heredes tamen ipsius ad satisfaciendum pro ipso, si communitio præmissa noluerint, per districtiorem ecclesiasticam compellantur. Datum Laterani II. Nonas Maij.

NOBILI VIRO L. DE MONTE
Longo consobriño nostro.

Cum gratiam nostram, quam tibi potes cognoscere multipliciter fructuosam, universis debeas hominibus anteferre, & neminem quantum personam nostram diligere & vereri, de discretione tua cogimur admirari quòd, sicut dilectus filius G. aurifex Alatrino in nostra præsentia constitutus asseruit, tu ab eo xj. libras argenti puri, quas filij sui in dotem receperant à quodam homine Montis S. Iohannis, qui thesaurum invenisse proponitur, abstulisti, & permisisti eum ab alijs taliter molestari, quòd coactus est iij. marchas & unam unciam nuncio dilecti filij nobilis viri Iohannis de Certan. persolvere, ac totidem marchas Pelagio Alatrino, Matthæo Adenulphi, & Philippo unam libram & decem uncias, decem etiam & novem uncias Consuli Alatrino; cum ignorare non debeas, quòd sic inventus thesaurus, dispositioni nostræ debuit reservari. Inde est quòd discretioni tuæ sub obtentu gratiæ nostræ præcipiendo mandamus quatenus omni mora & excusatione postpositis, argentum prædictum, qualitercunque expensum sit, studeas rehabere, ipsumque reserves fideliter, donec nostræ recipias beneplacitum voluntatis. Illos autem qui argentum ipsum habuisse noscuntur, nisi tibi celerius curaverint resignare, auctoritate nostra confidens, & eorum præsumptionem cum fidelibus

studeas, sicut convenit, castigare: quia sic nostra iurisdicção deperiret, si in patrimonio Ecclesiæ, quod nostrum est, alij præsumptione qualibet occuparent. Illos etiam qui thesaurum invenisse noscuntur, ad assignandum illum dispositioni nostræ quanta potes districtione compellas, eis ex parte nostra promittens quòd si paruerint humiliter & devotè, congruè sibi * providere. Datum Lat. V. Idus Maij.

SENONEN. ARCHIEPISCOPO.

Inter sollicitudines nostras illa debet esse præcipua, ut capiamus vulpeculas quæ moluntur vineam Domini demoliri, species quidem habentes diversas, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipsum. Hi sunt namque caupones, qui aquam vino commiscent, qui virus draconis in aureo calice Babylonis propinant, qui juxta verbum propheticum arcum rem amarum intendunt, ut sagittent innoxios in occultis, quorum error serpit ut cancer, ita quòd nisi botrus in flore lædatur, fructum non solum amarum sed etiam pestiferum germinabit. Hos Apostolus egregius prædicator in epistola sua propheticæ sermone describit & docet omnibus modis evitandos: contra quos sacerdotes tubis argenteis clangere debent, ut conclamante populo, arca fœderis præcedente, muri corruant Hierico, quæ jam fuerat perpetuo anathemate condemnata; ita quòd si quis ex ea vel regulam auream furari præsumperit, cum Achor filio Charmi lapidibus obruatur. Tu ergo, sicut vir providus & discretus, veri pastoris adimple officium, & super grege tibi commissio purè ac plenè sollicitudinem pastorem exerceas, dum & legem Christi zelaris, & hæreticorum impugnans errorem, in fautores ipsorum exeris gladium canonicæ auctoritatis. Vigilans enim vigilas super grege tuo, ne relicto veri pastoris ovili, quod est unum, oves aberrant, post vestigia gregum, qui non sunt ex eo, temerè abeunt; vel ne lupus eas rapiat, & dispergat, quas veritas in eodem ovili sub uno pastore fidei catholice cœnivit. Inter præcipuos quidem vineæ domini Sabahot agricolas deputatus, vulpeculas, quas descripsimus, non pateris ejus speciem demoliri, sed eas vel capere potius fatagis, vel fugare. Sanè, sicut ex literis

Epist. 61.
Ve Decanus
Nivernensis de
hæresi suspe-
ctus se purgare
tamque abjuri-
tate cogatur.
Cap. Inter so-
licitudines. De
purgatione ca-
nonica.

Epist. 61.
Ve inventum
thesaurum con-
ferret, donec
Pontifex suam
voluntatem de-
claret.

Vide cap. Literas. De presumptionibus.

tuæ fraternitatis accepimus, cum ad preces venerabilis fratris nostri Altisiodoren. Episcopi ad villam quæ Charitas dicitur accessisses, præsentibus eodem & venerabilibus fratribus nostris Nivernen. & Melden. Episcopis, in unum fecisti ejusdem villæ populum congregari: ubi de hæreticis, & eorum dogmatibus inquisitione diligenti habita, inter alios quos super hæretica pravitate reperisti publicè infamatos, Decanum Nivernen. communi didicisti opinione gravari, & in eo & per eum non modicum fuisse scandalum catholicorum animis declaratum. Vnde propter vehementem infamiam, & grave scandalum, ipsum ob officio & beneficio suspendisti, apud Altisiodorum ei diem certum assignans, quo tuo se conspectui præsentaret, ab objecto crimine defensurum. Cumque statuto termino ad tuam præsentiam accessisset, præsentibus dictis Altisiodoren. & Nivernen. Episcopis, ac pluribus in utroque jure peritis, cum certus accusator contra eum minimè compareret, tu ex officio tuo testes tam pro ipso quàm contra ipsum recipi ac diligenter examinari fecisti, & attestaciones etiam publicari. Cumque postmodum se non ad concessum ei diem tuo se conspectui præsentasset, cum facultatem ei liberam indulisisses in testes ac eorum dicta dicendi ac proponendi suas in medium rationes, quibusdam propositis probationibus & allegationibus tandem renuntians, sententiam postulavit. Tu verò cum venerab. fratr. nostris Trecen. ac dictis Altisiodoren. & Nivernen. Episcopis secedens in unum, inspectis attestacionibus diligenter, & adhibito plurium consilio sapientum, quia crimen contra eum liquiddò probatum non erat, ipsum non duxisti de hæresi condemnandum. Verùm quoniam ex dictis testium multa erat præsumptio contra eum, utpote cum esset manifestè probatum eum familiaritatem hæreticorum non solum habuisse, sed etiam captasse scienter, cum publica etiam laboraret infamia, & tantum suscitatum esset scandalum contra ipsum quòd non posset canonica purgatione deleri, nec ipsum absolvere nec purgationem, quam obtulerat ab initio & tunc etiam offerebat, recipere voluisti, sed ipsum cum literis tuis ad sedem duxisti apostolicam destinandum, intelligens quòd ex concessa nobis plenitu-

dine potestatis citra pœnam canonicam dispenfare possimus, & ultra eam rigorem severitatis augere. Ceterùm ei postmodum in nostra præsentia constituto communem audientiam in consistorio nostro concessimus: ubi se multipliciter nixus est excusare, illud præsertim allegans, quòd cum non apparente accusatore legitimo purgationem offerret, testes contra eum non fuerant aliquatenus admittendi. Nos igitur literarum scientiam & honestatem morum in te pariter attendentes, licet ecclesiastica constitutio tales ab officio tantum usque ad purgationem canonicam doceat suspendendos, quòd tamen etiam eum à beneficio propter immanitatem criminis, ut credimus, suspendisti, nolimus improbare; nec illud etiam propter causam improbamus eandem, quòd licet nullus contra eum legitimus accusator compareret, ad detegendam tamen hujus mortiferæ pestis immo pestiferæ mortis radicem, ex officio tuo fama publica deficiente voluisti plenius inquirere veritatem. Attendentes autem vulgatam infamiam, grave scandalum, & vehementem suspicionem ex testium dictis obortam, quæ contra eundem Decanum facere videbantur, cum propter eorum quodlibet ei esset purgatio injungenda, & servantes & mollientes rigorem, de consilio fratrum nostrorum, Archiepiscoporum etiam & Episcoporum apud sedem apostolicam existentium, purgationem quartædecimæ manus sui ordinis ei duximus indicendam. Ipsum igitur ad te cum literis apostolicis remittentes, ut ibi purgetur ubi noscitur infamatus, fraternitati tuæ per apostolica scripta mandamus quatenus ascitis tecum dicto Nivernen. & venerabili fratre nostro Parisien. Episcopis, indictam ei à nobis purgationem accipias. Ita tamen ut qui ad ejus purgationem processerint comprobantur, sint fide catholici & vita probati, qui conversationem & vitam ipsius non tam moderno tempore noverint quàm transacto. Purgatione verò recepta, beneficium ei restituere non postponas, ne cogatur in cleri opprobrium mendicare. In pœnam autem familiaritatis illius quam cum hæreticis scienter habuisse dignoscitur, eum ab officio volumus manere suspensum, donec scandalum sopiatur; ita tamen ut publicè familiaritatem hæreticorum abjuret. Præ-

cipias insuper ipsi districtè, ut in prædicta & aliis villis circumpositis profiteatur & prædicet fidem catholicam, ac confundat & detestetur hæreticam pravitatem, sic deinceps vitam suam bonis adornans operibus, ut infamia convertatur in famam, & omne scandalum & suspicio de catholicorum mentibus deleatur. Quòd si forsan in purgatione defecerit, cum ecclesiasticæ districtiõnis mucrone percussus, & ab officio beneficiõ que depositum ad agendam poenitentiam in arctum monasterium retrudere non omitas. Datum Lat. Nonis Maij.

O X O M E N S I E P I S C O P O .

Epist. 64. Constituantur ista facta per eum in Ecclesia sua.

ORdinem religionis plantare, ac fovere plantatum, ex officij nostri debito provocamur, & sic religiosis locis apostolicum nos convenit præbere patrocinium & favorem, quòd sub regimine ac gubernatione nostra assiduis proficere valeant incrementis. Intelleximus siquidem per scriptum authenticum sigillo tuo & venerabilis fratris nostri Toletan. Archiepiscopi communitum, quòd tu de communi consensu totius Capituli Oxomensis, auctoritate præfati Archiepiscopi, consensu etiam & consilio cariss. in Christo filij nostri A. Regis illustris Castellæ, deliberatione provida statuisti, ut secundum præceptum felicitis record. Alexandri & Lucij Rom. Pontificum in Oxomen. Ecclesia sint de cetero Canonici regulares, nec aliquis in portionarium vel secularem Canonicum recipiatur deinceps in eadem. quædam etiam alia capitula statuisti, quæ in eodem scripto perspeximus contineri. Volentes igitur quod à te videtur pia deliberatione statutum, debita firmitate gaudere, constitutiones ipsas, (quas possemus restitutiones potiùs nominare, cum à longis retro temporibus hoc ipsum de Oxomen. Ecclesia fuerit, sicut asseris, à Rom. Pontificibus ordinatum) sicut ipsæ à te rationabiliter factæ sunt, & à tuo receptæ Capitulo, auctoritate apost. confirmamus, & præsentis scripti pagina communimus. Nulli ergo &c. Datum Laterani V. Idus Maij.

O X O M E N . E P I S C O P O .

Epist. 65. Concubinatij publici puniantur, & concubinariis subiciantur poenitentia.

TVa nos duxit fraternitas consulendos, si de Clericis publicè concubinas habentibus, qui quando conveniuntur à te se esse concubenarios diffi-

rentur, nec apparet contra eos legitimus accusator, credendum sit testimonio bonorum virorum inter quos vivere dignoscuntur. Nos igitur consultationi tuæ taliter respondemus, quòd si crimen eorum ita publicum est ut meritò debeat appellari notorium, in eo casu nec accusator nec testis est necessarius, cum huiusmodi crimen nulla possit tergiversatione celari. Si verò publicum est, non ex evidentia, sed ex fama, in eo casu ad condemnationem eorum sola testimonia non sufficiunt, cum non sit testimonius, sed testibus, judicandum. Sed si de Clericis illis talis habeatur suspicio, ut ex ea scandalum in populo generetur, licet contra ipsos non apparuerit accusator, tu tamen eis canonicam potes purgationem indicere: quam si præstare noluerint, vel defecerint in præstanda, eos canonica poteris animadversione punire. Datum Laterani V. Idus Maij.

Cap. Tua nos. De cohabitatio- ne Clericorum & mulierum.

V R A T I Z L A V I E N . E P I S C O P O .

NVper à nobis tua fraternitas requisivit, quid sit de illis laicis sentiendum qui Clericos violenter, sine læsione tamen, in custodia detinent publica vel privata, vel etiam detrudunt in vincula, utrum in canonem sententiæ lætæ incidant, ut ipso facto sint vinculo excommunicationis innodati, sicut illi qui manus in Clericos injiciunt temerè violentas; & utrum qui nominatim excommunicatis scienter communicant, absolvi ab excommunicatione possint per confessionem à simplici sacerdote, vel Episcopi seu * Archipresbyteri sit ab eis absolutio expetenda; & si post actam poenitentiam cum illis valeas dispensare qui etsi bigami de jure non sunt, de facto saltem bigami nominantur, eò quòd in sacris ordinibus constituti, more nuptiali secundas in contubernium sibi mulierculas adjunxerunt. Nos igitur inquisitioni tuæ taliter duximus ex ordine respondendum, quòd in primo consultationis articulo non credimus laicos poenam excommunicationis evadere, quamvis eorum factum corporalis læsio non fuerit subsecuta, citra quam violentia sapius circa Clericos nequiter perpetratur. In secunda verò quæstione credimus distinguendum, an is qui nominatim excommunicato scienter communicat, in crimine communicet criminoso, ei consilium impendendo, auxilium, vel

Epist. 66. Consultanti responderetur super pluribus articulis. Cap. Nuper. De sentent. excommunicationis.

* In Tertia Collect. Archiepiscopi